Factsheets

1. Natuur

1.1	Realisering E.H.S.
1.2	Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug
1.3	Robuuste verbindingszone Veluwe - Heuvelrug
1.4	Verbetering Milieukwaliteit

2. Landschap en cultuurhistorie

2.1	Nationaal Landschappen Rivierengebied en Arkemheen - Eemland
2.2	Nieuw Hollandse Waterlinie
2.3	Provinciaal Landschap Utrechtse Heuvelrug
2.4	Grebbelinie

3. Water

3.1	Kader Richtlijn Water

4. Bodem

4.1	(Water)bodemsanering

5. Landbouw

-

6. Sociaal Economische Vitaliteit

-

7. Recreatie

7.1	Recreatie om de Stad
7.2	Groen blauwe structuur Amersfoort

8. Gebieden

8.1	Reconstructie
8.2	Groene Hart

FACTSHEET
1.1 Realisering Ecologische Hoofdstructuur (EHS)
Zie ook: Koersdocument par. 4.3.1 Bijlage III Doelentabel Natuur

Korte beschrijving

Onderstaand zijn een aantal van de onderhandelingspunten met het rijk weergegeven voor de realisering van de EHS.
Het eerste deel is gewijd aan onduidelijkheid over de doelen en Programma Beheer. Deze punten zijn nogal technisch instrumenteel van aard. Dit komt omdat er binnen de EHS veel beleidscategorieën zijn die een eigen specifiek financieringsinstrument hebben. Op de inzet van een aantal van deze instrumenten verschil van inzicht en dat is aanleiding voor zorg. Ook is er veel onzekerheid omdat informatie ontbreekt.
Daarna volgen een aantal echte onderhandelingspunten, waarbij duidelijk is wat de doelstelling is, wat de middelen zijn en deze reiken niet.

Eerst een aantal principiële geschilpunten ten aanzien van de doelrealisatie.
Uitgangspunt voor het programmeren van de doelen zijn de gegevens zoals de provincie die heeft uit "GIS grondverwerving". In dit bestand zijn alle doelen geografisch bepaald en dat geeft daarmee goed inzicht in de (restant)taakstelling. Hierop kan de provincie afspraken maken. De cijfers van het rijk zijn gebaseerd op de financiële gegevens van DLG waarbij op basis van normkosten is berekend hoeveel er gerealiseerd zou moeten zijn gezien de financiële gegevens. In deze systemen zijn bijvoorbeeld de recente grenswijzigingen van de provincie niet verwerkt. (Loosdrecht en Vianen)

Uitgangspunten

Op 1 januari 2005 was 4443 ha EHS gerealiseerd, waarvan 274 ha door middel van particulier natuurbeheer en 4169 ha via verwerving. DLG Utrecht had op dat moment 1614 ha grond in eigendom, waarvan 730 toegerekend kan worden aan EHS-doelen. Onze restanttaakstelling voor nieuwe natuur EHS (excl. de robuuste verbindingszones en excl. NURG) bedraagt per 1 januari 2007 2243 ha voor 2018, voor 2013 bedraagt hij 1745 ha. (in 2005/'06 is er 250 ha verwerving en 200 ha part nat beheer gerealiseerd, schatting)
Dit wijkt af van de cijfers zoals LNV die hanteert
In de uitvoering van de natuurontwikkeling zijn de hectaredoelstellingen voor NURG integraal onderdeel van de uitvoering, maar voor de beschreven doelen zijn deze hectares uit de cijfers gehaald, omdat het rijk deze hectares zelf financiert en realiseert. Voor NURG bestaat een taakstelling van 806 ha, waarvan er 566 is gerealiseerd, er is een restant van 240 ha, dat van eerder aangegeven taakstelling is afgetrokken.

Aandachtspunten

Agrarisch natuurbeheer is geen garantie voor realisering EHS
Het rijk heeft afgelopen jaar aangegeven dat 10 % van de EHS met agrarisch natuurbeheer moet worden gerealiseerd. Agrarisch natuurbeheer wordt ondersteunend aan de EHS ingezet. Gezien de vastgestelde doelen voor de EHS die ook het rijk heeft geaccordeerd is realisering van die doelen door agrarisch natuurbeheer niet mogelijk, de doelen komen niet overeen, maar ook omdat agrarisch natuurbeheer geen natuur ontwikkelt, maar natuurwaarden op landbouwgrond. Daarnaast is het beheer niet zeker, het gaat om contracten voor 6 jaar. Het uitgangspunt voor de provincie voor het te realiseren aantal ha verschilt met die van het rijk, uitgangspunt voor de provincie is 7053 in 2018.

Verdeling particulier natuurbeheer en verwerving is een streven
Het rijk hanteert de doelstelling dat de EHS voor 40 % moet worden gerealiseerd door particulier beheer en 60 % door verwerving, voor de natuurbeschermingsorganisaties. Deze verdeling wordt door de provincie onderschreven en de provincie heeft haar beleid daar op ingezet. Echter zij ziet dit niet als een bindende taakstelling omdat de voorwaarden voor particulieren niet overal heel gunstig zijn en de beschikbare middelen te kort schieten de particulieren voldoende te ondersteunen.
Voor de realisering van de ehs door 40% particulier natuurbeheer zal de inzet van dlg geïntensiveerd moeten worden ten opzichte van de inzet voor verwerving:

1. stimuleren en aanspreken particulieren in de gebieden waar we particulier natuurbeheer nastreven.
2. Doorleveren gronden: capaciteit DLG voor uitvoering van de gehele procedure rond het doorleveren van gronden richting particulieren.
3. Inzet van instrument kavelruil: voor percelen die nog niet op de goede plek liggen kijken of instrument kavelruil ingezet kan worden om de percelen wel op de juiste locatie te krijgen.

Cijfers van rijk voor agrarisch natuurbeheer kloppen niet
In ons beheersgebiedplan (agrarisch natuurbeheer) dat in 2004 is vastgesteld en ook is goedgekeurd door het rijk, is sprake van 2040 ha binnen EHS en 5013 daarbuiten (vnl. weidevogelbeheer). Dit komt niet overeen met de aannames die het rijk hierover heeft gemaakt.

Meer geld nodig voor foerageergebieden
Volgens het rijk valt 5/7 van de foerageergebieden binnen de EHS, volgens de provincie is dat hooguit 1/6. Want foerageergebied past niet altijd binnen de gestelde EHS doelen voor bepaald gebied. Ook met de agrarische natuurverenigingen zijn hier afspraken over gemaakt. Dus hier komt geld te kort. Dit is in de tabel van rijk niet terug te vinden, is onderdeel van programma beheer. Overigens programmeert de provincie het behalen van de gehele doelstelling van 1611 ha voor 2013. Wanneer de begrenzing is afgerond wordt de vergunning voor afschot niet meer verleend en zullen eigenaren massaal de tegemoetkoming aanvragen. Financieel gezien zal dan voor 5/6 van 1611 ha vergoeding betekenen.

Lineaire programmering rijk niet reëel en succes agrarisch natuurbeheer ten koste van verwerving en particulier natuurbeheer.
De programmering van de provincie voor agrarisch natuurbeheer (5250 ha voor 2013) loopt voor op de lineaire planning van LNV (3797 ha). Door het succes van het agrarisch natuurbeheer (veel aanvragen) en het accomoderen daarvan vergt dit onderdeel van het natuurbeleid een groter deel van het budget dan financieel gepland is. Tot nu toe is dit budget geminderd op de financiële middelen van de EHS, waardoor daar vertraging optreed. De provincie programmeert reëel en niet theoretisch lineair en gaat dus uit van het aantal al gesloten contracten. Daarnaast wil de provincie ook de EHS realiseren en programmeert daar ook voor. Hierdoor wordt dus meer budget geclaimd dan LNV verwacht. Hoe groot deze claim is, is niet bekend, de gegevens van de afgesloten contracten in de provincie Utrecht zijn niet bekend bij de provincie.

Over al deze verschillen is in IPO verband contact geweest met het rijk. Ook in reactie op de 'nul'-meting van het rijk in het kader van de AVP/ILG heeft de provincie hierover gecommuniceerd met het rijk. We gaan er van uit dat op termijn op deze punten een gezamenlijke haalbare doelstelling wordt geformuleerd.

Programma Beheer
Bovenstaande punten hebben vooral consequenties voor de middelen die binnen Programma Beheer aan de provincie Utrecht worden toegewezen. Op welke wijze PB wordt overgedragen aan sturing door de provincie is nog erg onduidelijk. PB is een belangrijk sturingsinstrument. Deze onduidelijkheid geeft grote financiële en bestuurlijke onzekerheid. Ook het feit dat er nu nog geen inzicht is in de uitvoeringspraktijk van Programma Beheer betekent een aanvullend organisatorisch risico.
Daarnaast zijn de lopende contracten vanuit Programma Beheer en de huidige systematiek van Programma Beheer reden tot zorg. De criteria zijn op een aantal punten zo ruim dat er bijna geen sturing vanuit gaat. Binnen welk mandaat de provincie Programma Beheer overneemt en de mate waarin we de sturing kunnen gaan aanbrengen is cruciaal voor het succes van de realisering van de ecologische hoofdstructuur.

Concluderend over Programma Beheer en de realisering van de ecologische hoofdstructuur:
Met het rijk is er verschil van inzicht over doelstellingen, hoewel technisch van aard zijn ze bij het sluiten van een contract toch van belang. Er is verschil van mening over de 'taakstellingen' (bijvoorbeeld:is iets nu een

streven of een opgelegde afspraak) en er is verschil van mening over inschattingen van de combineerbaarheid van doelstellingen.
Daarnaast verwachten we dat bij de overdracht van Programma Beheer er nog vele onduidelijkheden bijkomen.
Voorstel is om over deze punten nadere afspraken met het rijk voor te bereiden alvorens een contract te teken. Duidelijkheid over doelen, inzet van middelen en de reikwijdte van de sturing zijn nodig om het halen van doelen te garanderen.

Andere aandachtspunten:

* Verwerving
Verwerving is een instrument dat goed werkt wanneer zekerheid en stabiliteit zijn gewaarborgd. Verkoop van grond is een beslissing die tijd vergt en de uitkomst is van een proces. Afgelopen jaren is er veel onzekerheid en turbulentie over dit instrument geweest, met een aankoopstop en daarmee een verlies aan vertrouwen bij verkopers. Recentelijk (lente 2006) ook weer de onmogelijkheid om voor SBB gronden te verwerven. Mogelijkheden voor verwerving komen sporadisch voor, zeker ook omdat specifieke terreinen nodig zijn. Afgelopen jaren is een achterstand opgelopen in verwerving en daarmee met de realisering van doelen en vaak ook met de daarmee samenhangende gebiedsprocessen.
In de programmering van de provincie is uitgegaan van een reële programmering binnen de afspraken en met een realisering van de verwerving in 2015. Er zal komende jaren 1730 ha moeten worden verworven. Het bod van het rijk voor 1318 ha, is zowel qua doelstelling en dus ook qua financiële middelen laag. Een deel van het verschil ligt in de inschatting wat er in 2005 en 2006 wordt verworven, maar er blijft een verschil van 222 ha. Het instrument van verwerving wordt door de provincie juist op de kwetsbare en cruciale plekken ingezet. Het gaat daarmee om de realisering van belangrijke ha. Het risico ligt in het niet realiseren van de EHS doelstellingen op tijd, maar vooral ook in de vertraging die het gebiedsproces oploopt en daarmee ook de realisering van andere doelstellingen. De mate van realisatie op dit onderwerp is sterk afhankelijk van de grondmarkt. Flexibiliteit van de inzet van middelen is daarom van groot belang.
Oplossing, meer geld ter beschikking stellen.
Niet accoord.

* Robuuste verbindingen
De doelstelling voor de realisering van de robuuste verbindingen is een reële programmering, wanneer in 2018 deze verbinding tot stand moet zijn gekomen. Het totaal aantal hectare dat de provincie moet realiseren is 1120, te realiseren in 40 % particulier beheer en 60 % verwerving. In 2013 zal dan 711 ha gerealiseerd moeten zijn. In het bod van het rijk wordt aangegeven dat er maar voor 190 ha verwervingsgeld is. Er zijn al enkele die verworven zijn (ong. 30 ha), maar aangezien de begrenzing nog niet is afgerond heeft de provincie deze nog niet meegeteld. Het verschil is groot.
Het risico ligt in het niet realiseren van de EHS doelstellingen op tijd, maar ook in de vertraging die het gebiedsproces oploopt en daarmee ook de realisering van andere doelstellingen.
Niet accoord.

* Inzet van dlg voor realisering ehs
Inzet van dlg voor realisering ehs 40% via particulier- en agrarisch natuurbeheer moet worden geïntensiveerd ten opzichte van de inzet van dlg voor verwerving. Het gaat over de volgende drie onderdelen die ingezet worden bij het omslagtraject naar meer particulier natuurbeheer:
1. Inzet DLG/BBL binnen strategie beheer: stimuleren en aanspreken particulieren binnen de gebieden waar we particulier natuurbeheer nastreven.
2. Doorleveren gronden: capaciteit DLG voor uitvoering van de gehele procedure rond het doorleveren van gronden richting particulieren.
3. Inzet van instrument kavelruil: voor percelen die nog niet op de goede plek liggen kijken of instrument kavelruil ingezet kan worden om de percelen wel op de juiste locatie te krijgen.

Het risico ligt in het niet realiseren van de EHS doelstellingen op tijd, maar ook in de vertraging die het gebiedsproces oploopt en daarmee ook de realisering van andere doelstellingen.
Niet accoord

* Heideherstel
Voor heideherstel wordt in de planperiode van het AVP een tekort van 2 mln ingeschat. Korte beschrijving PM.

* Inrichting
De programmering voor de inrichting is de optelsom van de nog te realiseren natuur, zowel voor particulieren als voor natuurbeschermingsorganisaties plus de ha die al wel verworven zijn, maar nog niet zijn doorgeleverd, 730

ha. Het verschil met het rijk is groot, de provincie programmeert: 4344 ha en het rijk:1754 ha. In dit verschil komt de accumulatie van de eerder aangegeven verschillen aan het licht, maar ligt ook in het feit dat het rijk alleen die inrichting heeft opgenomen die buiten Programma Beheer om gebeurt.
Het risico ligt in het niet realiseren van de EHS doelstellingen op tijd, maar ook in de vertraging die het gebiedsproces oploopt en daarmee ook de realisering van andere doelstellingen.
Niet accoord

* Beheer VHR-gebieden
Komende jaren worden er voor de VHR-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden) beheerplannen opgesteld. Deze gebieden zullen daarna volgens deze plannen beheerd moeten worden. Wie verantwoordelijk is voor de financiering van dit beheer is tot nog toe onduidelijk. Het hier aangegeven bedrag betreft alleen de huidige NB-wet terreinen. Dit is daartoe voldoende.

* Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug.
Met het huidige aantal ha (6000) is de totale ambitie van het NPUH 30,5 mln, waarvan 10,2 mln hier in de tabel opgenomen. Overig budget wordt gevraagd bij recreatie, landschap en andere thema's. Buiten het ILG valt een geoormerkte bijdrage van LNV (1,7 mln) voor het Nationaal Park. Binnen het ILG vallen uitfinanciering lopende verplichtingen: 150.000 voor bezoekerscentrum en nieuwe verplichtingen.
In 2007 is een uitbreiding van het Park met 4000 ha naar 10000 ha te verwachten. Als die uitbreiding plaatsvindt zal het benodigd budget ook 40% stijgen naar 42,8 mln. Maar ook het bedrag dat buiten het ILG om naar het Park gaat, de € 1,7 mln zal dan tekort zijn. Nu al heeft het park door het groot aantal eigenaren en betrokkenen een stevige procesaansturing nodig, die zal door de uitbreiding versterkt moeten worden. Ingeschat wordt dat de vraag dan € 2,7 mln wordt.
Risico is bestuurlijk.
Accoord onder voorwaarden

Soortenbeleid
Het nieuwe leefgebiedenbeleid wordt gezamenlijk door rijk en provincie vormgegeven. In 2007 zullen de plannen worden vastgesteld. Het rijk stelt voor de gehele planperiode hetzelfde budget beschikbaar als nu voor het "soortenbeleid oude stijl": 83.000 Euro per jaar, terwijl voor de uitvoering van de leefgebiedenbenadering geschat wordt 2.000.000 euro per jaar nodig te hebben. (In totaal is voor de planperiode 12.083.000 euro nodig). Hoewel voor de dekking van de leefgebiedenbenadering ook andere bronnen aangeboord kunnen worden en in afstemming met de natuurgebiedsplannen een vermindering van kosten gerealiseerd zou kunnen worden is duidelijk dat met het door het rijk voorgestelde budget de genoemde prestaties niet gehaald kunnen worden.
Accoord onder voorwaarden

Kwalitatieve eisen van het rijk
In grote lijnen stemt de provincie in met de genoemde kwalitatieve eisen uit het rijksmeerjarenprogramma. Deze komen overeen met de gemaakt afspraken tussen rijk en provincie. Eén van de eisen is: '*Bij de realisatie van een samenhangend netwerk van natuurgebieden in dat bijzondere cultuurhistorische of landschappelijke kwaliteiten leidend zijn voor de realisatie van de EHS'*.
In de afspraken met het rijk is vastgelegd dat bij de realisatie van de ehs de natuurgebiedplannen leidend zijn, deze zijn gebaseerd op de natuurdoeltype kaarten van rijk en provincie. In de opstelling van deze plannen is natuurlijk rekening gehouden met cultuurhistorische en landschappelijke waarden.. In de opstelling van deze plannen is natuurlijk rekening gehouden met cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Ook in nieuwe planvormen komen deze kwaliteiten steeds vaker prominent naar voor, in de beleidsrealisatie wordt er ook sterk rekening mee gehouden, maar leidend zijn de natuurgebiedsplannen.
Planologische bescherming is vastgelegd in het streekplan, 'Nee-tenzij' principe.

Over deze verschillen is in IPO verband contact geweest met het rijk, als ook in reactie op de 'nul'-meting van het rijk in het kader van de AVP/ILG contracten heeft de provincie hierover gecommuniceerd met het rijk. We gaan er van uit dat op termijn ook op deze punten een gezamenlijke haalbare doelstelling wordt geformuleerd.

- In de gebiedsgerichte projecten worden voor verwerving en inrichting EHS min of meer dezelfde doelen opgenomen in de ambities voor de planperiode. Ten aanzien van de realiseerbaarheid hebben de gebieden vraagtekens op een aantal punten. Voor realisering van de afgesproken prestaties verwerving en inrichting EHS wordt echter meer budget gevraagd. Genoemde oorzaken: inrichten natte natuur is duurder dan de normkosten, er wordt meer verwerving gepland dan beleidsmatig wenselijk is, bijvoorbeeld in Oost Utrecht. In overleg met de gebieden kunnen de cijfers nog aangepast worden.

Aannames en onzekerheden

- Programmabeheer: Op welke wijze PB wordt meegenomen in de sturing door de provincie heeft nog veel onduidelijkheden. Dit is een belangrijk sturingsinstrument. Bovengenoemde punten hebben vooral betrekking op de financiering vanuit Programma Beheer.
- Verwerving, op dit moment (lente 2006) vooral voor SBB loopt heel stroef. Mogelijkheden voor verwerving zijn incidenteel en de bestaande mogelijkheden moeten benut kunnen worden. Op het onderdeel verwerving is een achterstand opgelopen in de programmering. De geprogrammeerde gelden van het rijk zijn gelijk gebleven.
- Het WHP loopt tot 2008, daarmee ook de financiering.
- Voor verdrogingbestrijding is de taakstelling gebaseerd op de te behalen eindprestatie, afgelopen jaren is de realisatie achter gebleven bij de geplande taakstelling (mede door achterstand in verwerving en inrichting ehs). De geplande taakstelling voor de planperiode is misschien niet realistisch. In de definitieve Agenda Vitaal Platteland zal worden uitgegaan van de adviezen van de Taskforce Verdroging.
- Het bereiken van doelen voor natuur gaat gepaard investeringen in draagvlak, bijvoorbeeld door middel van educatie zowel door gebiedscommissies als door maatschappelijke organisaties. Dergelijke kosten zijn niet in normkosten gevat. De resultaten van dergelijke activiteiten in de vorm van draagvlak zijn onontbeerlijk voor de realisering van de doelen. De inspanningen op dit vlak staan niet in het rijksmeerjarenprogramma genoemd. De provincie en andere maatschappelijke organisaties verrichten behoorlijke inspanningen op dat vlak.

FACTSHEET
1.2 Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug
Zie ook: Koersdocument par. 4.3.1 Bijlage III Doelentabel Natuur

Korte beschrijving

Nieuw Nationaal Park
Het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug is eind 2003 officieel ingesteld en is dus een jong park. Om een goede basis te leggen voor de toekomst wordt gewerkt aan grote veelomvattende projecten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan thema's als: recreatieve opvang (als poorten, groene entrees en informatiecentra), ontwikkelen van goed informatiemateriaal, aanpassen bebording, uitwerking van groene routestructuren, ontwikkelen van goede recreatieve voorzieningen, eenduidige toegangsregels, verblijfsrecreatie, maar ook aan ontsnippering, zonering etc.

Binnen deze meerjarige thema's spelen vaak grote projecten die het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug slechts met de financiële en personele hulp van andere betrokken partijen kunnen uitvoeren.
Het jaarlijkse budget voor het Nationaal Park zal van 2007 – 2013 gemiddeld € 248.000,- bedragen. In totaal gaat het in deze periode om een bedrag van € 1.731.073,-. Dit is een geoormerkt budget voor het Nationaal Park, en een fractie (ongeveer 5%) van wat nodig is voor alle projecten die binnen de doelstellingen van het Nationaal Park uitgevoerd kunnen worden.

Uitbreiding Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug
Het voornemen vanuit het Nationaal Park is om in 2007 de begrenzing in principe uit te breiden vanaf de snelweg A12 richting de snelweg A28. Het park groeit dan van 6000 ha naar 10.000 ha. Dit voornemen moet nog bekrachtigd worden door het Overlegorgaan.

Uitbreiding richting de A28 betekent ook een uitbreiding van de problematiek, de projecten en benodigde budgetten. Vanuit het ministerie van LNV is aangegeven dat een uitbreiding in principe wordt omarmd. Het is logisch dat bij een uitbreiding extra geld vanuit LNV komt, maar dat is niet gerelateerd aan het aantal ha dat erbij komt. De vaste lasten (secretaris, IVN-inzet en IVN projecten) zijn overigens niet gekoppeld aan het oppervlakte van een Nationaal Park.

Indien er een uitbreiding plaatsvindt wordt het totale budget dat globaal nodig is voor de uitvoering van projecten berekent op basis van een groei van 40% van de oppervlakte:
6000 ha: € 25.277.500,-
10.000 ha: € 42.129.200,-

Complex Nationaal Park
Het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug is moeilijk te vergelijken met andere collega parken in Nederland. Het onderscheidt zich van andere Nationale Parken door met name twee redenen:

1. Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug heeft te maken met vele doorsnijdingen en barrières door wegen, bebouwing en hekken. Knelpunt is de grote versnippering in het gebied. Vele andere Nationale Parken bestaan grotendeels uit één aaneengesloten natuurgebied en kennen deze problematiek niet. Het Nationaal Park streeft naar realisatie van een aaneengesloten natuurgebied op de Heuvelrug. Hiertoe wordt er fors ingezet op ontsnipperende maatregelen.
2. Dit Nationaal Park kent in tegenstelling tot andere parken veel verschillende grondeigenaren en daaruit volgend veel betrokken partijen in het Overlegorgaan. Zo'n 40% van het Nationaal Park is in eigendom van particuliere grondeigenaren. Daarnaast zijn er meerdere terreinbeheerders: SBB, NM, HUL en het Recreatieschap. En vier gemeenten waarmee bestuurlijk overleg gevoerd dient te worden. Het Overlegorgaan telt zo'n 20 personen.

Nationaal Park / het Provinciaal Landschap
Provincie Utrecht had graag een Nationaal Landschap als middel ingezet om de samenhang en de eenheid van de Heuvelrug te bewerkstelligen. Helaas heeft het Rijk dit afgewezen. Provincie Utrecht heeft daarom via het Streekplan besloten de Utrechtse Heuvelrug de status Provinciaal Landschap te geven. Op deze wijze wil de provincie het belang van de Heuvelrug benadrukken en wordt dit verder uitgewerkt in een uitwerkingsplan. De begrenzing en de invulling van het provinciaal landschap zijn nog niet uitgewerkt. Het zal in ieder geval gericht zijn op de bijzondere waarden van het gebied (natuur, landschap, cultuurhistorie en recreatie) te handhaven en te versterken.

De betekenis van het Provinciaal Landschap zal zich voor het Nationaal Park vertalen in een extra status bovenop de status Nationaal Park, extra middelen om de kwaliteit en functionaliteit van de Heuvelrug te versterken en een intensievere samenwerking met provincie Utrecht en andere partijen. Wellicht zijn er nog andere gevolgen die t.z.t. benoemd kunnen worden.

Aandachtspunten

Doordat het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug een stevige ambitie heeft met betrekking tot uitvoering van grote projecten, mogelijke uitbreiding richting het noorden en te maken heeft met vaak complexe problematiek, wordt een sterk beroep gedaan op de betrokken partijen.

Voor het bestaansrecht van het Nationaal Park is het van groot belang dat binnen het ILG aanspraak gemaakt kan worden op een essentieel bedrag. Het rijksbod van gemiddeld € 1,74 miljoen voor de planperiode is niet voldoende.

Bij uitbreiding van het Nationaal Park komt een ander belangrijk gebiedsgericht project, namelijk Hart van de Heuvelrug in beeld. Gesprekken met deze projectgroep over samenwerking dienen nog te worden gevoerd.

Risico's

Bestuurlijk
Veel NP-projecten passen ook binnen de doelstellingen van de provincie Utrecht. Veel projecten worden uitgevoerd en gecoördineerd door provincie Utrecht. Er wordt dan een stuk bestuurlijke verantwoordelijkheid

overgeheveld richting provincie. Daarbij blijft het voor het NP wel van essentieel belang dat het Overlegorgaan de beslissingsbevoegdheid behoudt, ondanks dat de provincie het project uitvoert/financiert.

Financieel
Doordat het Nationaal Park over een te beperkt budget beschikt, wordt erg 'geleund' op de Provincie Utrecht (zowel financieel als personeel). Dit zal de komende jaren niet afnemen, eerder zelfs toenemen als het NP wordt uitgebreid richting A28.

Samenspel met gebieden
Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug grenst aan het gebiedsgerichte project Langbroekerwetering en Hart van de Heuvelrug. Het valt tevens samen met het Reconstructiegebied. Momenteel is er (te) weinig uitwisseling met deze andere gebiedsgerichte projecten.
Wanneer het NP zal uitbreiden richting de A28, valt het NP volledige samen met Hart van de Heuvelrug. Bij de discussie over uitbreiding zal hierover zeker met dit gebiedsgerichte project gesproken moeten worden over de afstemming en samenspel van de beide gebiedsgerichte projecten. Nu is het nog te vroeg om daar concrete uitspraken over te doen.

Oplossingsrichting

- Extra budget provincie Utrecht
- Extra budget vanuit gebiedspartners
- Extra budget vanuit het Rijk
- Cofinanciering particuliere organisaties (nog niet eerder gedaan)
- Prioritering en eventueel temporisering realisatie in tijd
- Bijstellen ambities

Financieringsbehoefte per partij / organisatie NPUH

Thema AVP/NPUH	**Totaal**	**EU**	**Rijk**	**Provincie**	**Gemeenten**	**Nationaal Park**	**Overig**
Natuur:							
Verdroging, vermesting, verzuring	**€ 200.000,-**		€ 100.000,-	€ 100.000,-			
Ontsnippering	**€ 2.500.000,-**			€ 2.000.000,-	€ 500.000,-		
Ontwikkeling gradiënten en bosbeheer	**€ 115.000,-**		€ 57.500,-	€ 57.500,-			
Sterrenteam Mollebos	**€ 870.000,-**	€ 290.000,-		€ 580.000,-			
Uitvoeringsorganisatie	**€ 2.000.000,-**			€ 250.000,-	€ 250.000,-	€ 1.500.000,-	
Biotoop en Soortenbeheer	**€ 52.500,-**		€ 26.250,-	€ 26.250,-			
Recreatie:							
Toegangsregels	**€ 100.000,-**					€ 50.000,-	€ 50.000,-
Toezicht	**€ 800.000,-**			€ 70.000,-	€ 580.000,-	€ 100.000,-	€ 50.000,-
Groene routestructuren	**€ 3.500.000,-**	€ 1.167.000,-		€ 1.167.000,-	€ 1.167.000,-		
Let de Stigterpad*	**€ 2.130.000,-**	€ 408.000,-		€ 1.602.000,-	€ 120.000,-		
Recreatieve opvang	**€ 7.700.000,-**	€ 2.567.000,-		€ 2.567.000,-	€ 1.750.000,-		€ 817.000,-
Sterrenteam Groene Entree Amerongen*	**€ 2.250.000,-**	€ 925.000,-		€ 890.000,-	€ 335.000,-	€ 50.000,-	€ 50.000,-
Informatiecentrum Driebergen/Zeist*	**€ 1.000.000,-**		€320.000,-	€ 380.000,-			€ 300.000,-
Verblijfsrecreatie	**€ 300.000,-**			€ 300.000,-			
Landschap							
Landschap en cultuurhistorie*	**€ 975.000,-**			€ 925.000,-			€ 50.000,-
Aardkunde en geomorfologie	**€ 35.000,-**			€ 35.000,-			
Sterrenteam Darthuizen	**€ 500.000,-**			€ 400.000,-	€ 100.000,-		
Sterrenteam Kombos	**€ 250.000,-**			€ 250.000,-			
Totaal	**€ 25.277.500**	**€ 5.357.000,-**	**€ 503.750,-**	**€ 11.599.750,-**	**€ 4.802.000,-**	**€ 1.700.000,-**	**€ 1.317.000,-**

FACTSHEET
1.3 Robuuste Verbindingszone Veluwe-Heuvelrug
Zie ook: Koersdocument par. 4.3.1 Bijlage III Doelentabel Natuur

Korte beschrijving

In het Reconstructieplan is als onderdeel van de EHS de realisatie van de Robuuste Verbindingszone (RVZ) Veluwe-Heuvelrug opgenomen. Binnen de provincie Utrecht gaat het hier om de omzetting van ca. 1000 ha landbouwgrond in nieuwe natuur. Het beleid is om deze RVZ vooral via particulier natuurbeheer te realiseren. De vergoedingen voor particulier natuurbeheer op basis van het Programma Beheer alleen zijn onvoldoende om de RVZ op de gewenste plaats en binnen de gestelde termijn (tot en met 2015) te realiseren. Daarvoor zijn aanvullende maatregelen en financiering (bijv. ontpachting, aankopen ruilgronden, bijdrage in de inrichtingskosten, bijdrage in de waardevermindering gronden door functieverandering) door de provincie nodig. Hierin is niet voorzien.

Kosten

De financiering van particulier natuurbeheer komt in principe volledig voor rekening van rijks- ILG-middelen. Zoals hierboven aangegeven zijn echter aanvullende middelen nodig om de RVZ op de gewenste plaats en binnen de gestelde termijn te realiseren. Vanuit wordt gegaan dat gemiddeld een provinciale bijdrage van € 10.000 per ha nodig zal zijn. Dit bedrag is vergelijkbaar met het bedrag dat de provincie gemiddeld bijdraagt aan de grondverwerving bij realisatie van nieuwe natuur door Het Utrechts Landschap en Natuurmonumenten.
Voor de realisatie van de RVZ Veluwe-Heuvelrug in zijn geheel (1000 ha) in 2015 komt dit neer op een provinciale bijdrage van ca. € 10 mln. Tot en met 2013 gaat het om een provinciale bijdrage van ca. € 8 mln.

Relatie tot het bestaande beleid en de beschikbare financiering

De realisatie van de Robuuste Verbindingszone Veluwe-Heuvelrug maakt onderdeel uit van het provinciale natuurbeleid (Provinciale verkenning, Streekplan en Reconstructieplan).
Voor een provinciale bijdrage aan de Robuuste Verbindingszone Veluwe-Heuvelrug zijn geen middelen opgenomen in de provinciale meerjarenbegroting.

Risico's

De RVZ Veluwe-Heuvelrug wordt niet op tijd gerealiseerd door gebrek aan medewerking van particulieren.

Problemen en oplossingsrichtingen

Oplossingsrichting provinciale bijdrage van gemiddeld € 10.000 per ha.

Andere Oplossingsrichting:
Ambitie bijstellen
Financieren door uit rood.

Overzicht financieringsbehoefte

Overzicht extra financieringsbehoefte realisatie RVZ Veluwe-Heuvelrug 2007-2013

Totale kosten (mln. €)	Provincie Utrecht (mln. €)
8	8

FACTSHEET

1.4 Verbetering Milieukwaliteit

Zie ook:
Koersdocument par. 4.3.3
Bijlage III Doelentabel Natuur

Korte beschrijving

Bij het operationele doel verbetering milieukwaliteit gaat het grotendeels om verdrogingsbestrijding (€ 3,5 mln). Daarnaast biedt het rijk nog €1,65 mln voor andere maatregelen. Hiermee zouden toekomstige KRW-maatregelen gefinancierd kunnen worden. Dit beleidsveld is echter nog volop in ontwikkeling.

Verdrogingsbestrijding
Het gaat hier alleen om de aanpak van de verdroging in de natuurgebieden buiten de reconstructie. Op initiatief van het ministerie van LNV onderzoekt de landelijke Taskforce Verdroging hoe de aanpak van de verdroging versneld kan worden. Deze Taskforce komt eind mei met haar advies. Eén van de belangrijke onderdelen van het conceptadvies is om de aanpak te focussen (de TOP-lijst) op de Natura 2000-gebieden en de Natuurbeschermingswetgebieden, aangevuld met een beperkt aantal natuurgebieden van hoge ecologische waarde en hoge haalbaarheid met betrekking tot de uitvoer van de benodigde maatregelen. Het advies is echter nog niet definitief.
In de opgevoerde bedragen is rekening gehouden met een ambitie zoals vastgelegd in het WHP (40% herstel bereiken in 2010) en met de verwachting die is opgenomen in de Voortgangsrapportage Verdrogingsbestrijding Provincie Utrecht 2005. Hierin wordt gesteld dat als er een versnelling kan worden ingezet (en daar is de Taskforce Verdroging mee bezig) 55% in 2015 mogelijk moet kunnen zijn. De TOP- lijst wordt nu voor Utrecht opgesteld.

Overige maatregelen milieukwaliteit / Kader Richtlijn Water
Het gaat om de invulling van de Kaderrichtlijn Water in de EHS en dan met name in de Habitatrichtlijngebieden en in de gebieden die onder de Natuurbeschermingswet vallen in het deel van de Provincie Utrecht dat niet onder de reconstructie valt.
De doelen voor de Kaderrichtlijn Water worden in de loop van 2007 bepaald. Daarna is pas meer zekerheid te geven over de te nemen maatregelen en de daarbij behorende kosten. Daarnaast treft het rijk generieke maatregelen die het doelbereik van de KRW beïnvloeden. Deze zijn nog niet definitief bekend.

Dit alles betekent dat pas in de loop van 2006 niet meer dan een globale aanduiding is te geven van het benodigde geld. Er zijn dus voor het onderdeel KRW voor de periode 2007-2013 op dit moment geen afspraken te maken over het ILG.

Risico's

Het rijksbod gaat er van uit dat provincie en andere partijen evenveel bijdragen. In Utrecht liggen andere afspraken, waarbij grofweg wordt uitgegaan van 50% rijksbijdrage , 25% provincie en 25% waterschappen. Deze partijen kunnen het benodigde geld mogelijk niet opbrengen. In ieder geval moeten dan provinciale subsidieregelingen worden aangepast.
In de gehanteerde normbedrag van €10.000 per ha is meegecalculeerd dat in Utrecht de verdroogde TOP-lijst-terreinen veelal klein zijn en erg versnipperd liggen tussen landbouwgebied. Pas na aankoop van tussenliggende gronden kunnen deze terreinen worden afgerond en wordt het mogelijk om met minder randeffect maatregelen te nemen. Tot nu toe is de ervaring dat een bedrag van €10.000 nodig is.
De adviezen van de Taskforce verdroging behelzen ook een grotere inzet op de verdroogde gebieden wat tot verhoogde kosten per ha (> €10.000) kan leiden.
De ambities voor KRW zijn nog in ontwikkeling, zodat nu nog geen goede claim te leggen is. Het beschikbare budget voor dit doel, kan echter al meer dan volledig worden besteed aan verdrogingsbestrijding. Er is dan geen rijksbijdrage vanuit ILG voor de KRW.

Oplossingsrichtingen

1. Prioriteren en temporiseren
2. Extra budget
3. Ambities (kwalitatief) bijstellen

FACTSHEET
2.1 Nationaal landschappen Rivierengebied (Kromme Rijngebied) en Arkemheen-Eemland
Zie ook: Koersdocument par. 4.3.7 Bijlage III Doelentabel Landschap en Cultuurhistorie

Korte beschrijving

Het Rivierengebied is in de Nota Ruimte aangewezen als één van de twintig nationale landschappen (NL's). Het Kromme Rijngebied, gelegen in de provincie Utrecht, maakt hier onderdeel van uit. De rest van het gebied is gelegen in de provincie Gelderland. Arkemheen-Eemland is een ander nationaal landschap, ook deels in de provincie Gelderland gelegen. De Nota Ruimte definieert NL's als: "gebieden met internationaal zeldzame of unieke en nationaal kenmerkende landschapskwaliteiten, en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten van NL's moeten behouden blijven, duurzaam worden beheerd en waar mogelijk versterkt. In samenhang hiermee zal de toeristisch recreatieve betekenis moeten toenemen".

Op basis van de Nota Ruimte zijn de provincies verantwoordelijk voor de uitwerking van het beleid van de NL's, in casu dus de provincies Utrecht en Gelderland. In 2006 zullen beide provincies hieraan gezamenlijk concreet invulling geven. Er zal voor het NL samen met betrokken partijen uit het gebied een uitwerkingsplan van het

Streekplan worden opgesteld (met concrete begrenzing, uitwerking kernkwaliteiten, invulling behoud door ontwikkeling, migratiesaldo nul etc.) ,een visie op een integrale ontwikkeling van het gebied worden opgesteld en een integraal uitvoeringsprogramma.

In het NL zal het, voor wat de uitvoering betreft, m.n. gaan om het uitvoeren van maatregelen die:

a. een duurzaam beheer door de landbouw en andere grondeigenaren (behoud door ontwikkeling) van (de kernkwaliteiten van) het gebied zeker stellen en versterken, en
b. de recreatieve toegankelijkheid van het gebied vergroten.

Kosten

De kosten van uitvoering voor beide Nationaal landschappen in de periode 2007 tot en met 2013 worden vooralsnog geraamd op ca. € 12 mln. per landschap Hierbij wordt er verder vanuit gegaan dat een derde uit rijksmiddelen wordt gefinancierd, een derde door de provincie en een derde door de andere partijen uit het gebied.
Volgens planning zal eind 2006 de visie op een integrale ontwikkeling van het gebied en het uitvoeringsprogramma voor 2007 tot en met 2013 in concept gereed komen. Op basis daarvan zal een betere inschatting kunnen worden gemaakt van de kosten van uitvoering.

Op basis van de concept visie en het concept uitvoeringsprogramma zal door de provincie en andere gebiedspartijen een beslissing dienen te worden genomen welk ambitieniveau (met de daarbij behorende kosten) zij willen nastreven en welke kosten partijen voor hun rekening willen nemen.

Voor wat de periode van uitvoering betreft, is uitgegaan van de eerste periode van het ILG. Naar verwachting zullen de kosten in deze eerste periode het hoogst zijn, maar ook daarna zal financiering noodzakelijk blijven.

Relatie tot het bestaande beleid en de beschikbare financiering

Het betreft een intensivering t.o.v. het bestaande beleid. Deze intensivering vloeit voort uit de Nota Ruimte. De provincie Utrecht heeft er in het Streekplan voor gekozen verdere invulling te geven aan het rijksbeleid voor de Nationale Landschappen.

De kosten zijn niet opgenomen in de provinciale meerjarenbegroting. Het betreft immers nieuw beleid.

Risico's

Een NL zal gedragen dienen te worden door de andere betrokken partijen in het gebied (gemeenten, waterschap, maatschappelijke organisaties en particulieren). Zonder dit draagvlak komt het NL niet (goed) van de grond en zullen partijen onvoldoende willen participeren in de medefinanciering.

Problemen en oplossingsrichtingen

Het geven van uitvoering aan de nationale landschappen kost volgens de voorlopige inschatting € 12 mln. Per landschap voor de periode 2007 tot en met 2013. Vanuit wordt gegaan de het rijk, de provincie en de andere gebiedspartijen elk een derde (€ 4 mln. per landschap) hiervan voor hun rekening nemen.

Op basis van het rijksbod is voor het NL te weinig geld beschikbaar (bij evenredige verdeling in de orde van grootte van € 1 mln. i.p.v € 4 mln. Per landschap voor 2007-2013).

Oplossingsrichtingen:
Meer rijksgeld vragen
Meer provinciaal geld

Overzicht financieringsbehoefte

Overzicht financieringsbehoefte NL Rivierengebied 2007-2013

Totale kosten (mln. €)	Rijk (mln. €)	Provincie Utrecht (mln. €)	Gebiedspartijen (mln. €)
12	4	4	4

Overzicht financieringsbehoefte NL Arkemheen-Eemland 2007-2013

Totale kosten (mln. €)	Rijk (mln. €)	Provincie Utrecht (mln. €)	Gebiedspartijen (mln. €)
12	4	4	4

FACTSHEET

2.2 Nationaal Landschap : Nieuwe Hollandse Waterlinie

Zie ook:
Koersdocument par. 4.3.7
Bijlage III Doelentabel Landschap en Cultuurhistorie

Korte beschrijving

De ambitie is beschreven in Panorama Krayenhoff en vastgelegd in de Bestuursovereenkomst NNHW van 1 september 2005 tussen de vijf provincies en het Rijk.
Het Uitvoeringsprogramma met bestedingsvoorstel voor 2005 – 2007 is 12 december 2005 goedgekeurd. Op grond hiervan worden ca. 35 zogenaamde Quick Wins uitgevoerd.
Op 30 maart 06 hebben de deelnemers aan de Utrechtse Enveloppen de gebiedsafspraken ondertekend. Medio 2006 zullen de uitvoeringsprogramma's voor de periode 2007 – 2013 in concept gereed zijn. Dan dient ook duidelijk te worden welk budget de komende periode beschikbaar is.

Gewenste investering met behoud van ambitie
Voor de NHW is een provinciale investering van € 40 mln gewenst in de periode 2007-2013.
Provinciale Staten stemt in december 2005 in met het bestedingsvoorstel voor 2006. Hierbij is € 4,7 mln uit het Stimuleringsfonds beschikbaar gesteld voor het Utrechtse deel van de NHW. Tezamen met € 1 mln uit de middelen Nationale landschappen, EU-cofinanciering, en cofinanciering van de provincie uit andere bron en van derden levert dit een bedrag op van ruim € 8,5 mln.
In totaal is voor de uitvoering van Panorama Krayenhoff tot 2020 een bedrag van € 700 mln geraamd, waarvan € 100 uit de markt moet komen. Voor de vier Utrechtse enveloppen gaat het ruwweg om een bedrag van € 340 mln, dat tot 2020 van overheidszijde ingebracht moet worden. Voor de planningsperiode tot 2013 gaat het dan om een bedrag van € 170 mln, te verdelen in een rijksbijdrage van (minimaal) € 85 mln (basis cofinancieringafspraak Nationale Landschappen van 50%). In de planningsperiode tot 2013 leert deze rekenexercitie, dat de Utrechtse overheden maximaal ook € 85 mln zouden moeten bijdragen.
Als uit de provinciale middelen € 40 mln wordt vrijgemaakt, levert dit met de rijksbijdrage van minimaal € 40 mln en mogelijke andere geldstromen van ca. € 10 mln een fonds op van ca. 90 mln voor 2007 – 2013, ofwel ca. € 13 mln/jaar (Vergelijk dit bedrag met het voor 2006 beschikbare bedrag van ca. 8,5 mln).

Risico's

Op dit moment is in het Rijksbod een beperkt bedrag opgenomen voor de Nationale Landschappen: ca € 50 mln. voor 20 Nationale Landschappen voor de periode 2007 – 2013. Dat is rekenkundig € 2,5 mln. voor 7 jaar, aanmerkelijk minder dan voor 2005 -2006 beschikbaar was (€ 1 mln. voor Utrechtse deel van de NHW.

De uitvoering van het uitvoeringsprogramma 2006 (ca. 8,5 mln) legt de basis voor verdere investeringen. Deze moeten in twee tranches worden gezien, namelijk tranche 1: 2007 - 2013 en tranche 2: 2013 - 2020. In tranche 1 moet de basis met een aantal grote objecten verder gestalte krijgen. Dit zijn vooral restauraties en integrale gebiedsontwikkeling. Met ca. 10-15 grote objecten van elk enige miljoenen en inrichting en beheer kan goed nadere invulling gegeven worden aan de afspraken van de bestuursovereenkomst NHW.

De uitvoering van de Bestuursovereenkomst komt in ernstige vertraging bij een te gering budget. Dit moet zeker ook een zorg voor het Rijk zijn. De provincie heeft nu sterk ingezet op de NHW. Ook dat komt in gevaar. Dit heeft tot gevolg, dat het nu opgebouwde enthousiasme en momentum af zal kalven.

Oplossingsrichting

Een oplossingsrichting zal met de volgende instrumenten gezocht moeten worden:

regelknop	**Gewenst effect**
overleg	Overleg met het Rijk en de andere provincies met het doel tot een herverdeling van het beschikbare budget te komen ten gunste van NHW
Inzet extra middelen	• Met de andere NHW provincies en het Rijk is vanuit de Liniecommissie een claim neergelegd voor subsidiering uit de FES-middelen • Provincie Utrecht kan zelf met de betrokken gemeenten en waterschappen net als in de periode 2005-2007 extra middelen vrijmaken voor de Utrechtse Enveloppen. • Sterker zoeken naar co-financiering van buiten de overheid (PPS-constructies)
prioritering	Provincie Utrecht zal bij te weinig middelen moeten prioriteren naar welke "Utrechtse" Nationale Landschappen de middelen prioritair gaan
temporisering	Geen voorkeur
Aanpassing kwalitatieve ambitie	Is niet aan de orde

FACTSHEET

2.3 Provinciaal landschap Utrechtse Heuvelrug

Zie ook:
Koersdocument par. 4.3.7
Bijlage III Doelentabel Landschap en Cultuurhistorie

Korte beschrijving

De Utrechtse Heuvelrug is een bijzonder gebied met bijzondere waarden en functies voor natuur, landschap, cultuurhistorie en recreatie. Om die reden heeft de provincie de Utrechtse Heuvelrug in het Streekplan de status van provinciaal landschap toegekend.

Doel van het project is om samen met de gebiedspartners daadwerkelijk invulling te geven aan het provinciaal landschap door d.m.v. een integrale gebiedsgerichte aanpak maatregelen te treffen die bijdragen aan het behoud, het herstel en het versterken van de bijzondere waarden en functies van de Utrechtse Heuvelrug. De uitvoering kan plaatsvinden in de periode 2007-2013.

Het zuidelijk deel van de Utrechts Heuvelrug is reeds Nationaal Park. Hiermee worden voor dit gebied reeds in grote lijnen de maatregelen getroffen die ook vanuit het provinciaal landschap wenselijk zijn. Daarnaast wordt ook in het kader van Hart van de Heuvelrug voortvarend gewerkt aan maatregelen die bijdragen aan de doelstellingen van het provinciaal landschap. Voor delen van Heuvelrug midden (Heuvelrug noord is gelegen in Noord-Holland) worden nog geen of weinig maatregelen getroffen, die wel wenselijk zijn vanuit de Utrechtse Heuvelrug als provinciaal landschap. Het project provinciaal landschap zal zich dan ook m.n. richten op het treffen van maatregelen op die delen van het middengebied waar nog geen of onvoldoende maatregelen worden getroffen.

Het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug heeft plannen om haar gebied uit te brengen. Vanuit gegaan wordt dat dit één op één kan aansluiten op de ontwikkeling van het provinciaal landschap en dat dit geen extra kosten met zich mee hoeft te brengen bovenop die voor het provinciaal landschap.

Kosten

Vanuit het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug is voor het Koersdocument reeds aangegeven wat de wensen zijn. Het Hart van de Heuvelrug beoogt de groene ontwikkelingen vooral te financieren uit rode ontwikkelingen. Daarnaast zijn in verschillende kaders een aantal grote ecoducten over rijks- en provinciale wegen voorzien. De kosten voor het provinciaal landschap hebben om die reden in dit kader slechts betrekking op de maatregelen die niet reeds onder Hart van de Heuvelrug, het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug of de voorziene grote ecoducten vallen.

De kosten worden vooralsnog geraamd op ca. € 20 mln. voor de periode 2007-2013. Dit is vergelijkbaar met het bedrag dat voor het Nationaal Park wordt geraamd. Nadere uitwerking van de maatregelen zal meer duidelijkheid moeten bieden over de kosten en de mogelijkheden van financiering. De kosten zijn sterk afhankelijk van het ambitieniveau dat wordt gekozen.

Beschikbare financiering

In de provinciale meerjarenbegroting zijn geen middelen opgenomen specifiek voor het provinciaal landschap.

Risico's

Het provinciaal landschap Utrechtse Heuvelrug zal gedragen dienen te worden door de andere betrokken partijen in het gebied (gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties en particulieren). Zonder dit draagvlak zal de uitvoering niet (goed) van de grond komen en zullen partijen onvoldoende willen participeren in de financiering.

Problemen en oplossingsrichtingen

Mogelijk probleem is dat andere partijen onvoldoende willen bijdragen in de financiering.

Oplossingsrichtingen:
Meer rijksgeld vragen
Meer provinciaal geld
Ambitie bijstellen
Financieren uit rood

Overzicht financieringsbehoefte

Overzicht financieringsbehoefte 2007-2013

Totale kosten (mln. €)	Rijk (mln. €)	Provincie Utrecht (mln. €)	Gebiedspartijen/overig (mln. €)
20	0	10	10

FACTSHEET
2.4 Grebbelinie
Zie ook: Koersdocument par. 4.3.7 Bijlage III Doelentabel Landschap

Korte omschrijving

De Grebbelinie is een van de vijf strategische gebiedsgerichte uitvoeringsprojecten van het Meerjarenplan Actieprogramma van het Streekplan Utrecht (2005-2015). Daarnaast vormt de Grebbelinie een belangrijk project uit het Reconstructieplan.

Het doel van het project is in het MAP als volgt omschreven:
Het vergroten van de (ruimtelijke) kwaliteit en functionaliteit van de Grebbelinie door het:
c. herstellen en beter herkenbaar maken van waardevolle en cultuurhistorische elementen en structuren;
d. versterken van de recreatief-toeristische mogelijkheden als belangrijke drager van de plattelandseconomie;
e. het versterken van de ecologische en landschappelijke waarden.

Hiermee wordt de Grebbelinie beter toegankelijk, zichtbaar en beleefbaar. Dit wordt gedaan door het opstellen van een gebiedsbeeld met actieprogramma inclusief dekkingsvoorstel voor de Grebbelinie. Hierbij zullen belanghebbenden uit het gebied worden betrokken. Het gebiedsbeeld en actieprogramma zullen in het voorjaar van 2006 worden afgerond. Vanuit wordt gegaan dat de uitvoering zal plaatsvinden in de periode 2007-2013.

Kosten

De totale kosten van de uitvoering van het actieprogramma Grebbelinie worden, mede afhankelijk van het te kiezen ambitieniveau, vooralsnog geraamd op € 20 mln. tot € 40 mln. Het nog op te stellen actieprogramma zal hierover meer duidelijkheid bieden. Vanuit wordt gegaan dat 50% van de kosten uit bestaande subsidieregelingen/financieringsbronnen en door andere partijen kan worden gefinancierd en 50% door de provincie zal worden gefinancierd.

Relatie tot het bestaande beleid en de beschikbare financiering

De Grebbelinie is een van de vijf strategische gebiedsgerichte uitvoeringsprojecten van het Meerjarenplan Actieprogramma van het Streekplan Utrecht (2005-2015). Daarnaast vormt de Grebbelinie een belangrijk project uit het Reconstructieplan.

De kosten zijn niet opgenomen in de provinciale meerjarenbegroting. Het betreft immers nieuwe beleid. In het kader van het MAP Streekplan is nog ca. € 1,0 mln. beschikbaar voor de uitvoering in 2007-2013. Verder zijn geen middelen gereserveerd voor de uitvoering in 2007-2013.

Risico's

De uitvoering van de projecten zal gedragen dienen te worden door de andere betrokken partijen in het gebied (gemeenten, waterschap, maatschappelijke organisaties en particulieren). Zonder dit draagvlak komt de uitvoering niet (goed) van de grond en zullen partijen onvoldoende willen participeren in de financiering.

Problemen en oplossingsrichtingen

Mogelijke probleem is onvoldoende (mede)financiering.

Oplossingsrichtingen:
Meer rijksgeld en EU-middelen vragen
Meer provinciaal geld
Ambitie bijstellen

Overzicht financieringsbehoefte

Overzicht financieringsbehoefte uitvoering Grebbelinie 2007-2013

Totale kosten (mln. €)	Provincie Utrecht (mln. €)	Rijk/EU	Gebiedspartijen (mln. €)
20 - 40	10 - 20	5 - 10	5 - 10

FACTSHEET

3.1 Kader Richtlijn Water

Zie ook:
Bijlage III Doelentabel Water

Korte beschrijving

Wat betreft de **Europese Kaderrichtlijn water** worden de doelen voor waterkwaliteit pas in de loop van 2007 echt bepaald op het niveau van de waterlichamen.
Dat betekent dat de consequenties van de kaderrichtlijn pas vanaf 2007 bekend zijn. Dan is meer zekerheid te geven over welke maatregelen er voor de KRW genomen moeten worden en door wie en wat de kosten daarvan zijn (en wie dat zal betalen).
Vervolgens wordt in 2008 het Stroomgebiedsbeheersplan opgesteld waarbij ook bestuurlijke keuze moeten worden gemaakt. (nog wijzigingen mogelijk op maatregelniveau).
Het gehele proces wordt in regionale samenwerking uitgevoerd: zowel Rijk, gemeenten, provincies, en waterschappen zijn in dit proces actoren. Al werkende worden inzichten en uitwerkingen en dus ook het proces vorm gegeven.

Daarnaast treft het Rijk zelf generieke maatregelen die het doelbereik van de KRW beïnvloeden. Deze zijn op dit moment globaal bekend, maar ook niet definitief. Deels bepalen de Rijksmaatregelen de inspanning die de Regio moet leveren voor het bereiken van de doelen KRW. Voor het doelbereik zijn in sommige gevallen alleen Rijksmaatregelen echt effectief, eventueel aangevuld met regionale maatregelen. Als de Rijksmaatregelen achterblijven is er een groter probleem om het doel te bereiken.

Oplossingsrichting

Dit alles betekent dat in de loop van 2006 niet meer dan een globale inschatting (waarvan de onderbouwing discutabel is) kan worden gemaakt. De definitieve programmering van maatregelen volgt pas na 2008. Er zijn dus over het onderdeel KRW voor de periode 2007-2013 nog geen afspraken met het Rijk te maken op dit moment.

Het is van belang dat het Ministerie van Verkeer en Waterstaat ook gaat bijdragen aan het ILG.

FACTSHEET
4.1 (Water)Bodemsanering
Zie ook: Bijlage III Doelentabel Bodem en Water

Beschrijving

Het gaat hier om het saneren of beheersen van alle ernstig verontreinigde locaties in het landelijk gebied met, bij continuering van het huidige gebruik, onaanvaardbare humane, ecologische of verspreidingsrisico's. Voor de periode 2007-2010 zijn door VROM op basis van het provinciale meerjarenprogramma bodemsanering 2005-2010 reeds middelen toegezegd voor de aanpak van bodemverontreiniging in het landelijk gebied. Dit betreft voor het tijdvak 2007 tot 2010 € 5,7 mln.. Voor het realiseren van de Utrechtse doelstelling op bodemsanering, zoals vastgelegd in het meerjarenprogramma wordt uitgegaan van een bijdrage door derden van € 3,4 miljoen.

De door het Rijk voorgestelde bijdrage heeft betrekking op de periode 2010-1013, en bedraagt € 5,4 miljoen. Hierbij moet worden uitgegaan van een substantiële bijdrage door derden. Dit bod is volstrekt ontoereikend om de beoogde doelstelling van VROM zelf te behalen: namelijk de aanpak van alle ernstig verontreinigde locaties met onaanvaardbare risico's (i.e. ernstige spoedeisende locaties) voor 2015 c.q de totale werkvoorraad in 2030 weggewerkt te hebben. Volgens de landelijke kostenmal, opgesteld door VROM, worden de kosten voor de aanpak van de werkvoorraad in de provincie Utrecht voor de periode 2007-2013 geschat op 35,7 mln. Dit bedrag is in overeenstemming met de landelijke ambitie maar lijkt op voorhand niet realistisch. Een grove schatting aan de hand van de ons beschikbare gegevens uit GLOBIS (bodeminformatiesysteem), komt uit op een realistischer bedrag van € 16,0 mln voor de periode 2010-2013. Deze schatting gaat uit van uitsluitend de aanpak van spoedeisende locaties en is dus niet in overeenstemming met de landelijke ambities.

Voor het bepalen van het daadwerkelijk aantal verontreinigde locaties in het landelijk gebied en derhalve de te maken kosten), dient zoals door het Rijk aangegeven, eerst een actualisatie van de werkvoorraad plaats te vinden. Deze actualisatie zal geschieden in de periode 2007-2008, waarmee het rijksbod ons inziens momenteel eveneens een voorlopig karakter heeft. Daarbij dient opgemerkt te worden dat er op dit moment nog geen duidelijkheid bestaat over het criterium ter bepaling van spoedeisendheid, zodat het daadwerkelijk aan te pakken aantal locaties nog ter discussie kan staan.

Momenteel is er in interprovinciaal overleg (BOOG) herkend dat het rijksbod ten aanzien van bodemsanering voor alle provincies ernstig onder de maat is, en bovendien niet herleidbaar lijkt te zijn aan de huidige inzichten in werkvoorraad en kostenbepaling. Dit overleg is momenteel bezig de systematiek te achterhalen en zal vervolgens een gezamenlijk interprovinciale reactie op het rijksbod geven.

Relatie met vigerend beleid

- PMP (provinciaal Milieubeleidsplan 2005-2008): in 2008 is 16% van de urgente gevallen van ernstige bodemverontreiniging, aangepakt.

- MJP 2005-2009: aanpak van bodemonderzoek en –sanering in deze budgetperiode in het landelijk gebied.

Risico's

- Met het rijksbod komt de realisatie van de rijksdoelstelling in gevaar. We zullen keuzes moeten maken en lopen daarbij het risico dat projecten in het landelijk gebied om financiële tekorten ten gevolge van bodemverontreiniging geen doorgang kunnen vinden. Daarbij moet opgemerkt worden dat met het Rijksbod uiteindelijk ook bodemsaneringen moeten worden gefinancierd bij locaties waar geen ruimtelijke dynamiek plaatsvindt (dwz de statische locaties waar milieuhygiënische risico's zijn);
- Door het ontoereikende Rijksbod lopen we het risico bestaande saneringen niet langer te kunnen continueren, wat naast milieuverlies ook een aanzienlij kapitaalsverlies met zich meebrengt;
- Met de geringe rijkstoelage neemt de kans toe dat ernstige spoedeisende locaties niet gesaneerd kunnen worden waardoor risico's zowel verspreidingsgericht als ecologisch en/of humaan actueel kunnen worden;
- De provincie heeft in het verleden saneringen uitgevoerd waarvoor nog langdurige nazorg is vereist. Door het rijksbod zou de uitvoering van deze nazorg, waartoe de provincie juridisch verplicht is, in gevaar kunnen komen.

Oplossingsrichtingen

1. Meer rijksgeld
2. Temporiseren/prioriteren
3. Grotere bijdrage derden
4. Ambities aanpassen

FACTSHEET
7.1 Recreatie om de stad Utrecht (RodS)
Zie ook: Koersdocument par. 4.3.6 Bijlage III Doelentabel Recreatie

Korte beschrijving

De gehele opgave groen rond de stad Utrecht is vastgelegd in het gebiedsperspectief Groot Groengebied Utrecht (1996, gebaseerd op SGR) en het gebiedsperspectief recreatief groen stadsgewest Utrecht (2002, gebaseerd op VINAC). Het betreft in totaal 1275 ha vlakgroen en bijbehorende recreatieve verbindingen (ruim 60 km).
Deze opgave wordt gerealiseerd in de landinrichtingsprojecten:

- Noorderpark:
  * 125 ha vlakgroen: de restant-opgave hiervan zit in taskforce landinrichting en wordt uitgefinancierd;
  * ca. 18 km aan recreatieve verbindingen (VINAC): deze opgave zit in de restantopgave RodS
- Groenraven-oost:
  * 225 ha vlakgroen: de restant-opgave hiervan zit in taskforce landinrichtig en wordt uitgefinancierd;
  * ca. 9,5 km aan recreatieve verbindingen: deze opgave zit in taskforce landinrichting en wordt uitgefinancierd;

- Utrecht-west:
  * 925 vlakgroen, waarvan 250 ha VINAC: de restantopgave is nog onduidelijk maar wordt geschat na uitvoering van UC 2005-2006 op 707 ha.
  * ca. 36 km aan recreatieve verbindingen, waarvan ca. 6 km VINAC: deze opgave zit in de totale restantopgave RodS.

Volgens de afspraken tussen rijk en regio moet de VINAC-opgave (250 ha en ca. 25 km aan verbindingen) in 2010 gereed zijn en de rest, uit het SGR, in 2013.

Aandachtspunten

1. De restanttaakstelling in relatie tot de normkosten zijn geschat op basis van de op dit moment beschikbare gegevens. Maar hier zijn nog veel onduidelijkheden over die in augustus opgehelderd moeten zijn door de onderhandelingswerkgroep van DRZ en de provincie.
   De regionale cofinanciering moet door provincie, BRU en gemeente Utrecht gezamenlijk worden opgebracht.
2. Tot nu toe is de nog benodigde totale regionale cofinanciering geschat op ca.7 mln. Hiervan neemt de provincie via een bijdrage uit het Stimuleringsfonds ca. 3,5 mln voor haar rekening. In de Stuurgroep groen (provincie, BRU en gemeente Utrecht) hebben BRU en gemeente de intentie afgesproken om de overige 3,5 mln voor hun rekening te nemen. Dit is nog niet definitief geregeld. De komende tijd moet blijken of dit bedrag te samen met de rijksbijdrage voldoende is om de afgesproken prestaties te halen. (denk aan: de grondverwervingskosten van recreatieve verbindingen).
3. Over de onderhoudskosten vanaf 2008 zijn nog onduidelijkheden rond de bijdrage die Natuurmonumenten van het rijk ontvangt voor beheer en onderhoud van terreinen in het landinrichtingsplan Haarzuilens
4. De bijdragen van het rijk worden geïndexeerd door de jaren heen.

Met opmaak: opsommingstekens en nummering

Risico's en oplossingsrichtingen.

1. De geschatte restanttaakstelling van het rijk voor inrichting is fout (186ha en moet 707 zijn. Het bod van het rijk van 8,1 mln moet uitgaande van de normkosten en het juiste aantal hectares dus 15,37 mln zijn.
2. Van de totale hoeveelheid vlakgroen van 925 ha in Utrecht-west is 115 ha of minder (afhankelijk van de herziening van het natuurgebiedsplan Uiterwaard Hollandse IJssel) EHS. Gezien het zware recreatieve accent wordt er vanuit gegaan dat deze EHS-hectares ook volgens de RodS-normsystematiek worden gefinancierd. Is dit niet het geval dan is er niet voldoende geld voor de recreatieve prestaties die geleverd moeten worden.
3. In Utrecht-west hebben de ontwikkelingen in en rond Rijnenburg invloed op het tempo van de realisering van een deel van de RodS-opgave. Daardoor wordt ingeschat dat de VINAC-opgave niet in 2010 gereed is. De provincie gaat er van uit dat er geschoven mag worden tussen VINAC- en SGR-hectares (waardoor de rijksgelden met de deadline van 2010 niet verloren gaan) en gaat er vooralsnog van uit dat de gehele RodS-opgave in Utrecht-west in 2013 gereed is. In de mid-term-review kan hier meer duidelijkheid over gegeven worden. Het is mogelijk dat er dan aanleiding is om de eindtermijn in overleg met het rijk aan te passen.
4. Huidige instrumenten voor verwerven (geen onteigening) zouden eventueel onvoldoende kunnen zijn om de prestatie binnen de planperiode te realiseren. In de midterm review moeten daarom de prestaties in verwerving en inrichting eventueel herzien worden.

FACTSHEET
7.2 Groen Blauwe Structuur (GBS) Amersfoort
Zie ook: Koersdocument par. 4.3.5 Bijlage III Doelentabel Recreatie

Korte beschrijving

De realisatie van de Groen Blauwe Structuur in en rond Amersfoort loopt achter bij de rode ontwikkelingen. De recreatieve druk op het buitengebied is groot en concentreert zich te veel in de bestaande natuurgebieden (Utrechtse Heuvelrug en Arkemheen). Daarnaast zijn de natuurgebieden van de Utrechtse Heuvelrug, de Gelderse Vallei en Eemland onderling onvoldoende verbonden om duurzaam voort te bestaan. Met de realisatie van extra recreatieve groene uitloopgebieden en het onderling verbinden van natuurgebieden kunnen deze problemen worden opgelost.

Amersfoort heeft in 2004 de Beleidsvisie Groen Blauwe Structuur (GBS) en een hierbij behorend Uitvoeringsprogramma met een twintigtal projecten vastgesteld, die voorzien in het oplossen van deze problemen. Het voornemen is o.m. in en rond Amersfoort ca. 400 ha extra stedelijk uitloopgebied te realiseren (verwerving, aanleg en herinrichting van recreatie- en natuurgebieden) en vele kilometers recreatieve routestructuren (t.b.v. fietsen, wandelen, kanoën en recreatietoervaart).

Dit betreft o.m. de volgende projecten: Vathorst Noord (aanleg ca. 150 ha recreatiegebied), Randenbroek/Heiligenbergerbeekdal (herinrichting gebied van ca. 75 ha rond de Heiligenbergerbeek), de Maatweg (aanleg ca. 20 ha natuur- en recreatiegebied), Bloeidaal/Wieken-Vinkenhoef (aanleg ca. 47 ha natuur-, recreatie- en waterbergingsgebied), De Schammer (aanleg van ca. 43 ha recreatie-, natuur- en waterbergingsgebied), Stoutenburg (aanleg en herinrichting van ca. 130 ha natuur- en recreatiegebied), EVZ Valleikanaal (ecologische verbindingszone en park langs het Valleikanaal in de stad), Verbrede Laak (aanleg vaar-, kano-, wandel- en fietsroutes en natuurontwikkeling) en Buitengebieden Oost en West (aanleg fiets- en wandelpaden, landschapselementen en ecologische verbindingszones).

Kosten

Voor de projecten Bloeidaal, De Schammer, EVZ Valleikanaal en een gedeelte van het project Stoutenburg is reeds in de financiering voorzien. De totale kosten van de uitvoering van de overige projecten in de periode 2007 tot en met 2015 worden vooralsnog geraamd tussen de € 80 en € 100 mln.

De gemeente is niet in staat de projecten zelf volledig uit te voeren en te financieren. De projecten uit de GBS komen maar in zeer beperkte mate in aanmerking voor rijksfinananciering. Doordat de gemeente Amersfoort recent is toegevoegd aan de G30-gemeenten valt de gemeente niet onder het vigerende programma voor het groen om de stad (SGR1 en de VINAC-afspraken). Het streven is een deel van de financiering onder een nieuw rijks-FES-programma voor Groen en Blauw rond de grote steden te brengen.

Als eerste voorlopige raming voor de financiering wordt van de zijde van de provincie (overleg tussen partijen hierover heeft nog niet plaatsgevonden) uitgegaan van de volgende verdeling: 50% Amersfoort, 25% rijk, 15% provincie en 10% EU-middelen/overig.

FACTSHEET
8.1 Reconstructie
Zie ook: Koersdocument par. 4.3.11

Korte beschrijving

In januari 2005 hebben PS het Reconstructieplan Gelderse Vallei/Utrecht-Oost (GVUO) vastgesteld. Het Reconstructieplan beoogt een integrale kwaliteitsimpuls voor het landelijk gebied.

Dit houdt o.m. in:
f. komen tot een duurzame en concurrerende landbouw;

g. realisatie van de ecologische hoofdstructuur;
h. versterking van landschap en cultuurhistorie;
i. vergroten recreatieve toegankelijkheid landelijk gebied en realisatie van meer stedelijke uitloopgebieden;
j. maatregelen op het gebied van water, bodem en lucht;
k. maatregelen op het gebied van economie, werkgelegenheid en leefbaarheid.

De uitvoering van het Reconstructieplan GVUO is voorzien in de periode 2005-2015.

Kosten

De totale kosten voor de uitvoering van het Reconstructieplan in de provincie Utrecht in de periode 2007-2013 worden op basis van de kostenraming in het Reconstructieplan geraamd op € 137 mln.

Dit zijn de kosten exclusief de kosten van realisatie van EHS, Robuuste Verbindingszone Veluwe-Heuvelrug en grote ecoducten, maar inclusief de kosten voor de verbetering van fosfaatverwijdering van RWZI's. De totale kosten voor uitvoering bedragen voor de periode 2005-2015 voor het gehele Reconstructiegebied GVUO (exclusief de genoemde posten) op basis van het Reconstructieplan 417,7. Vanuit gegaan wordt dat de helft van de kosten betrekking heeft op de provincie Utrecht en dat in de periode 2007-2013 een evenredig deel van de uitvoering plaatsvindt (7/12 deel). De kosten voor de uitvoering (exclusief de genoemde posten) in de periode 2007-2013 in Utrecht komen hiermee op € 121,8 mln. De kosten voor de RWZI's in Utrecht bedragen € 26,0 mln. in de periode 2005-2015, in de periode 2007-2013 € 15,2 mln. De totale kosten van de uitvoering komen hiermee derhalve op € 137 mln. (exclusief de kosten van realisatie van EHS, Robuuste Verbindingszone Veluwe-Heuvelrug en grote ecoducten, maar inclusief de kosten voor de verbetering van fosfaatverwijdering van RWZI's).

Relatie tot het bestaande beleid en de beschikbare financiering

In januari 2005 hebben PS het Reconstructieplan Gelderse Vallei/Utrecht-Oost vastgesteld, inclusief de bijbehorende kostenraming voor de uitvoering.

Voor de periode 2004 tot en met 2007 is door de provincie Utrecht reeds € 8 mln. beschikbaar gesteld voor de uitvoering, hiervan is voor het jaar 2007 € 2,3 mln. beschikbaar. Ook het rijk heeft voor de jaren 2005 en 2006 beschikbaar gesteld voor de uitvoering, in totaal € 1,7 mln.

De kosten zijn van de uitvoering voor de periode na 2007 zijn niet opgenomen in de provinciale meerjarenbegroting.

Risico's

De uitvoering van de projecten zal gedragen dienen te worden door de andere betrokken partijen in het gebied (gemeenten, waterschap, maatschappelijke organisaties en particulieren). Zonder dit draagvlak komt de uitvoering niet (goed) van de grond en zullen partijen onvoldoende willen participeren in de financiering.

Problemen en oplossingsrichtingen

Mogelijke probleem is onvoldoende (mede)financiering.

Oplossingsrichtingen:
Meer rijksgeld vragen
Meer provinciaal geld
Ambitie bijstellen

Overzicht financieringsbehoefte

In onderstaande tabel zijn de benodigde middelen en de financiering weergegeven volgens het Reconstructieplan GVUO voor de uitvoering van de Reconstructie in Utrecht in 2007-2013. Dit overzicht is exclusief de kosten van uitvoering van de EHS, de Robuuste Verbindingszone Veluwe-Heuvelrug en grote ecoducten. Voor de EHS, de Robuuste Verbindingszone en de grote ecoducten wordt er vanuit gegaan dat financiering uit de algemeen beschikbare middelen voor deze doelen plaatsvindt. In het Reconstructieplan is een onderscheid gemaakt tussen intensiveringsmiddelen en regulier beschikbare middelen.

Totaaloverzicht financiering uitvoering Reconstructie in Utrecht in 2007-2013 volgens Reconstructieplan

Middelen totaal 2007-2013 Utrecht	totaal	rijk	Utrecht	Gem.	WVE	overigen
Intensivering07/13	99,0	30,5	(*1) 21,1	5,9	12,9	28,6
Regulier 07/13	38,1	(+EU)18,6	(+EU)6,6	5,9	2,8	4,2
Totaal 07/13	137,1	49,1	27,7	11,8	15,7	32,8

(*1). Voor 2007 is reeds € 2,3 mln. aan provinciale intensiveringsmiddelen Reconstructie beschikbaar.

<u>Rijksmiddelen</u>
Op basis van het plan is voor de uitvoering in de periode 2007-2013 in ieder geval een bedrag van € 30,5 mln. aan intensiveringsmiddelen van het rijk nodig. Daarnaast is een bedrag van € 18,6 mln. aan reguliere rijks- en EU-middelen nodig. Vanuit wordt gegaan dat ca. 50% hiervan daadwerkelijk uit

reguliere rijks- en EU-middelen kan worden gefinancierd en dat dit voor de overige 50% niet het geval is. Dit laatste geldt met name voor de benodigde 'reguliere' middelen voor landbouw en recreatie. Deze 50% zal dus ook uit de intensiveringsmiddelen van het rijk dienen te worden gefinancierd.

Uitgaande hiervan is voor de uitvoering van de Reconstructie in Utrecht in de periode 2007-2013 een bedrag van ca. € 40 mln. aan intensiveringsmiddelen van het rijk nodig. Beschikbaar voor Utrecht in deze periode is op basis van het rijksbod € 22 mln. Dit betekent derhalve een tekort van ca. € 18 mln. aan rijksmiddelen voor de periode 2007-2013.

Vergelijking benodigde middelen en beschikbare middelen rijk op basis van het rijksbod.

	Benodigde intensiverings-middelen rijk 2007-2013 Utrecht (mln. €)	Beschikbare intensiverings-middelen rijk 2007-201 Utrecht (mln. €)	**Verschil benodigde intensiverings-middelen rijk en rijksbod (mln. €)**	Benodigde reguliere middelen rijk (incl. EU) 2007-2013 Utrecht (mln. €)
Natuur en lucht	3,1	3,58	**+ 0,48**	5,0
Landschap	0,6	0	**- 0,60**	0,4
Recreatie	2,6	0	**- 2,60**	7,8
Water en bodem en RWZI's	11,4	4,62	**- 6,78**	1,6
Landbouw	10,4	7,64	**- 2,76**	3,4
Soc. ec. vit.	0,3	0	**-0,30**	0,3
Algemeen	2,1	0	**- 2,10**	0
Overige rijksdoelen	-	1,9	**+ 1,90**	
Verdrogingsbestrijding	-	4,3	**+ 4,31**	
Totaal	30,5	22,05	**-8,45**	18,6

Daarnaast past de in het rijksbod gemaakte onderverdeling in de financiering naar subdoelen niet op de benodigde financiering van deze doelen in het Reconstructieplan (zie bovenstaande tabel). Met name voor recreatie en landbouw zijn op basis van door het rijk gemaakte onderverdeling onvoldoende intensiveringsmiddelen beschikbaar.
N.B. nog nader uit te zoeken en uit te werken.

Provinciale middelen
De benodigde provinciale middelen voor de uitvoering van de Reconstructie voor de periode 2007-2013 bedragen € 27,7 mln. Hiervan is reeds € 2,3 mln. beschikbaar voor het jaar 2007.

EU-middelen
In het Krokusakkoord dat in 2003 gesloten is tussen rijk, provincies en andere partijen is er vanuit gegaan dat 4% van de financiering uit EU-middelen plaats zou vinden. Uitgaande van de totale kosten van € 137 mln. in de periode 2007-2013, komt dit neer op een bedrag van € 5,5 mln. te financieren uit EU-middelen.

Relatie met Waterovereenkomst met Waterschap Vallei en Eem
'De 'financiele claim' voortvloeiend uit de Overeenkomst Waterthema's Reconstructie Gelderse Vallei/Utrecht Oost maakt onderdeel uit van de hiervoor aangegeven benodigde middelen voor de uitvoering van de Reconstructie (voor zover het tenminste de uitvoering van de overeenkomst betreft in de periode 2007 tot en met 2013).

FACTSHEET
8.2 Groene Hart
Zie ook: Bijlage III Doelentabellen Natuur, Water, Recreatie, landbouw, landschap

Korte beschrijving

Uit het in eind 2005 opgestelde Ontwikkelingsprogramma Groene Hart blijkt dat de komende jaren een flinke en collectieve inspanning nodig is, gericht op meer kwaliteit. Het uitvoeringsplan voor het Groene Hart, dat in voorbereiding is, heeft vooral de bedoeling om de kwaliteit te verhogen.

In het ontwikkelingsprogramma is een perspectief opgenomen voor de ontwikkeling op lange termijn. Daaraan zijn vier uitvoeringsaccenten gekoppeld:

- het Groene Hart nationaal en internationaal op de kaart,
- wonen en werken met Groene Hart-kwaliteit,
- de transitie van de veenweidegebieden,
- een nieuwe toekomst voor de droogmakerijen.

Iconen Groene Hart

Op hun beurt zijn de uitvoeringsaccenten voorzien zijn van enkele 'iconen', projecten met een voorbeeld- of aanjaagfunctie die sterk bepalend zijn voor het slagen van het beleid. Het uitvoeringsplan geeft voor elk van de iconen aan wat de kwaliteitsagenda is, welk programma daarbij hoort, welke financiële en andere instrumenten er nodig en beschikbaar zijn en hoe de samenwerking georganiseerd wordt. Met het aanwijzen van iconen willen de Groene Hart-provincies het uitvoeringsproces een flinke steun in de rug geven.
In het Ontwikkelingsprogramma zijn tien icoonprojecten en 22 andere, gebiedsgerichte projecten opgenomen. In het Uitvoeringsplan zullen een aantal iconen met potentie voor de uitvoering worden toegevoegd.
Iconen zijn projecten die essentieel zijn voor het Groene Hart-beleid (vanwege hun ruimtelijke betekenis of vanwege het mobiliseren van het netwerk dat nodig is voor de uitvoering) en die een voorbeeld- of aanjaagfunctie hebben voor het hele Groene Hart. De selectie van iconen is erop gericht om de maatschappelijke energie, menskracht en middelen vooral in te zetten op een selectief aantal kansrijke projecten. De icoon-status verzekert ze van extra bestuurlijke aandacht bij de drie Groene Hart-provincies, gericht op het versterken van de beleidsmatige en operationele voorwaarden voor de uitvoering. In 2013 moet op elk van de iconen zichtbaar resultaat zijn geboekt.
Voor de provincie Utrecht betreft het de iconen de Venen, Groot-Mijdrecht Noord, de Natte As, venster Bodegraven-Woerden en de Vechtstreek.
Daarnaast zijn voor Utrecht een drietal iconen relevant die worden ingezet om het Groene Hart nationaal en internationaal op de kaart te zetten. Dit betreft: organisatie voor merk&marketing en de recreatieve routestructuur.

Het Ontwikkelingsprogramma leidt tot aanvullende (kwaliteits)opgaven in het Groene Hart en een extra claim op de financiële middelen. Vanuit de 3 provincies zijn de opgaven versus de beschikbare middelen onderdeel van gesprek met de coordinerend minister voor het Groene Hart, de heer Veerman.

In deze factsheet is voornamelijk aangegeven welke reeds kwantificeerbare opgaven er liggen in de Utrechtse iconen en welke knelpunten daarbij optreden. Het betreft daarbij de Venen en de Natte As.
Groot-Mijdrecht-Noord zit nog in de verkenningsfase en bestaande afspraken worden meegenomen met de Venen; het Venster Bodegraven-Woerden zit nog in de planfase en de Vechtstreek wordt integraal meegenomen in de factsheet Nieuwe Hollandse Waterlinie.

In het Uitvoeringsplan Groene Hart zullen voor Groot-Mijdrecht-Noord en het Venster Bodegraven-Woerden wel de projectopzet en indicatieve financiëring aan de orde komen, met het oog op de agendering van de totale Groene Hart-opgave bij het Rijk en andere partners.

Gebiedsprojecten Groene Hart

Naast De Venen, zijn een aantal andere gebiedsprojecten in het Groene Hart aan de orde, dan wel kunnen aan de orde komen. Deze projecten bevinden zich in verschillende stadia van planvorming/uitvoering.
Dit betreft:

- Utrecht-West (is separaat uitgewerkt)
- Hollandse IJssel Oost
- Groene Driehoek/Linschoterwaard

De op dit moment bekende opgaven vanuit deze gebiedsprojecten voor het AVP zijn meegenomen bij de doelentabellen per thema.

Uitgangspunten: In bijlage 1 zijn de doelen, operationele doelen, prestatie-indicatoren en benodigde budgetten weergegeven voor de Venen en de Natte As. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de totale kostenraming en (benodigde) dekking. Daarnaast is er een overzicht gegeven van de opgaven voor de algemene iconen Groene Hart.

In de ramingen is uitgegaan van realisering in 2020 dus in 2 ILG-periodes. IJkdatum is 1 januari 2006 dus er is ook een aanname voor 2006 opgenomen. Grondverwerving in 2015 klaar: dus 10% in 2006, 70% in ILG1 en 20% in ILG 2.
Kavelruil en inrichting is gelijkelijk verdeeld over de 2 periodes (want er is al 630 ha grond in bezit en deels al klaar om ingericht te worden).
Grondverwerving voor ¼ ten laste van provincie (bijdrage aan Natuurmonumenten, NB niet geverifieerd aan invloedsferen+ eigendommenkaart; verhouding kan in praktijk fors richting Rijk verschuiven, want bijna ¾ van de natuuropgave ligt in de Venen bij SBB).

Natte As: totaalopgave circa 800 ha, waarvan 400 ha nieuwe natuur voornamelijk in te richten in het gebied tussen de Venen en de Vechtplassen en 400 ha her te begrenzen EHS binnen de Venen.

De tabel is kan nog niet beschouwd worden als “smart”e afspraken. Het is een indicatieve raming onder meer op basis van berekening DLG februari 2006.
Eerste inschattingen duiden op tekorten op grondverwerving, inrichting natuur, waterhuishouding en proceskosten (waaronder kavelruil).

ILG bod 07-13 waarschijnlijk te laag voor ambitie.
NB Nog niet geraamd: milieu, ontsnippering en sociaal economische vitalisering (anders dan ASV).

De Venen

Opgave	Kosten	ILG 07-13	Restant (UC06 + ILG 13-20	Bijdrage provincie en andere partners
Grondverwerving EHS 1796 ha (per 1-1-06)	€ 63 miljoen	€ 33 miljoen 1260 ha	€ 14 miljoen 536 ha	11+5 miljoen
Grondverwerving 400 ha Natte As	€ 14 miljoen	€ 10 miljoen 280 ha	€ 4 miljoen 120 ha	geen
Inrichting natuur EHS (2440 ha)	€ 12-36 miljoen	€ 6-18 miljoen 1220 ha	€ 6-18 miljoen 1220 ha	*NB voorlopig geraamd tekort 2x 0,5-6 miljoen*!
Inrichting natuur Natte As (400 ha)	€ 4,5 miljoen	€ 2 miljoen 180 ha	€ 2,5 miljoen 220 ha	
Grondverwerving landbouw	revolving fund	revolving fund	revolving fund	risico's voor provincie conform afsprak 1998
Grondverwerving/ versterking landbouw: bedrijfsverplaats.	€ 1,5-5,3 miljoen	?? voortbestaan RBB onduidelijk *+ inzet FES middelen)*	?? voortbestaan RBB onduidelijk *+ inzet FES middelen)*	?? inzet provincie NB reservering voor xtra+ regeling ca. 0,7 miljoen ?
Versterking landbouw (kavelruil)	€ 2-5 miljoen	€ 0,7-1,7 miljoen kavelruil	€ 0,7-1,7 miljoen kavelruil	inzet provincie + agrariërs: 0,7-1,7 miljoen
Versterking landbouw (agr. Structuurverst. verbreding	€ 5 miljoen	Afspraak in *KIGH*	Afspraak in *KIGH*	?? inzet provincie in ASV; *NB Rijksinzet uit normbijdragen Vermoedelijk te laag*
Inrichting waterhuishouding	€ 20-25 miljoen	*??* *NB inzet FES middelen, KRW en NBW*	*??* *NB inzet FES middelen, KRW en NBW*	Circa 50 % voor waterschappen. Beperkt deel voor verdrogingsbestr.g
Landschap Grondverwerving Recreatieroutes	€ 3 miljoen	€ 1 miljoen	€ 0,5 miljoen	€ 1,5 miljoen
Landschap Inrichting recreatieroutes	€ 15 miljoen	€ 3,8 miljoen	€ 3,8 miljoen	€ 7,5 miljoen
Inrichting recreatie GMZ / Marickenland	*€ 8,7 miljoen*			*€ 8,7 miljoen, VROM, gem.DRV + prov.*
Grondverwerving Recreatie GMZ/ Marickenland	*€ 4 miljoen*			*€ 4 miljoen, gedekt door VROM, gem.DRV + prov.*
Milieumaatregelen	*pm*	*pm*	*pm*	*NB milieutekorten, taskf. verdroging*
Landschap (uitvoering, kunst, PR etc.)	€ 15 miljoen	€ 4 miljoen	€ 3,5 miljoen	€ 7,5 miljoen
Totaal (ca.)	**€ 155-190 miljoen**	**€ 60-73 miljoen**	**€ 32-45 miljoen**	**€ 34-38 miljoen**

Aandachtspunten

Veenweideverhaal in de Venen

- voor **watergebiedsplannen** in de Venen **35-40 miljoen** nodig; dekking 50% door de waterschappen; dekking overige deel onduidelijk: voor de FES-versnelling is een vraag voor susbidiëring van hoogwatervoorzieningen ingediend ; daar waar de watergebiedsplannen bijdragen aan verdrogingsbestrijding is gedeeltelijke dekking vanuit SGB/ILG mogelijk (budgetten niet zo hoog, maar geld wordt niet altijd uitgeput, vandaar taskforce verdrogingsbestrijding). Waterschappen willen nieuwe globale afspraken maken over kostenverdeling (nieuw nationaal waterakkoord en KRW spelen hierbij ook nog een belangrijke rol).
- Voor actieve aanpak functie volgt peil en Natte As in polder Groot Wilnis Vinkeveen is naar schatting **9-9,5 miljoen** nodig voor **bedrijfsverplaatsing** . Dit zou in de FES claim voor 50% gehonoreerd kunnen worden. Hier zal nog het nodige aan **procesgeld** bijkomen;
- Verder is in kader van Agenda Westelijke Veenweiden nog stimulering van onderwaterdrainage en energieteelt/inzameling/bio-energie-opwekking opgenomen: bedragen nog niet bekend. In principe komt dat geheel ten laste van het Rijk en de deelnemende ondernemers (procesgeld?)

Overige onderdelen

- De planning voor de Venen voor **grondverwerving EHS** overschrijdt de totale budgetten voor de provincie Utrecht en Zuid-Holland (Bijlage 4 MJP2). *Bij EHS onder stedelijke druk (bv. GMN, Marickenland, delen Natte As) moet daarbij rekening worden gehouden met een **30-100% hogere grondprijs** bij minnelijke verwerving binnen een beperkte periode (2025) .*
- Voor (versnelde) aankoop in deelgebieden (bv. Groot-wilnis Vinkeveen en Marickenland, ***NB overwegend in Utrecht!***), is extra budget nodig; bv. + 30% voor 600 ha (**circa 5-7 miljoen extra**) in eerste periode , 1000 ha totaalperiode (= totaal + ca 9-11 miljoen). Het realisme van deze inschattingen zal in de praktijk moeten blijken (veel grond te koop in de Venen, maar aankoopsucces wisselt, mede afhankelijk van succes kavelruil).
- Succes is ook afhankelijk van de inzet van flankerend beleid, met name **verplaatsing van bedrijven** met toekomst. *Naast de circa 15 bedrijven in het veenweidegebied is ook een goede regeling gewenst voor gebieden met een actieve aanpak: in ieder geval Marickenland (niet geraamd, 2-3 bedrijven verplaatsen, 1,3-2 miljoen) en Groot Mijdrecht Noord* : Voor de afgesproken verwijdering van de bebouwing in Groot Mijdrecht Noordoost (PvA, 1998) is in 1998 een dekking van 9 miljoen afgesproken (helft Rijk, helft provincie), maar worden de kosten nu op ruim **30 miljoen** geraamd. Overigens is het maar de vraag of die afspraak van die 9 miljoen uit 1998 nog wel voldoende in beeld is! **Rijk en provincies moeten duidelijke afspraken maken over budgetten en periode van realisering.**
- De dekking van met name de onderdelen **recreatie en water,** is nog onzeker. Dit behoeft een duidelijke uitwerking in het kader van de ILG/Groene hart onderhandelingen. Een deel van de waterbegroting wordt ingebracht in het kader van de FES-claim (*zie hierboven)* . Deze zou via een tendersysteem weggezet worden. Het niet kunnen programmeren van deze middelen, bemoeilijkt het maken en het uitvoeren van een (smart) gebiedsplan/programma ernstig! **Het is wenselijk dat over de inzet van deze FES-middelen in GH verband heldere afspraken gemaakt worden.**
- Voor het onderdeel natuur is er een reëel risico dat de normbijdragen ontoereikend zijn om de gewenste natuurkwaliteit te bereiken (tekort 2-17 miljoen €, voor PU en PZH samen). Weliswaar lijkt het gemiddelde nagenoeg toereikend, maar dit is sterk afhankelijk van de hoeveelheid grond die afgegraven en verwerkt moeten worden. Recent onderzoek in Groot Mijdrecht Noord wijst eerder op meer dan op minder afgraven. Voor natuurinrichting zijn de kosten in GMN geraamd op ca **€65.000/ha** (all in). Vergelijk dit met de normbijdrage van ca **€10.000/ha** (NB inclusief kavelruil + gebiedsproces, e.d.). Bij budgettaire beperking kunnen de **natuurdoelen mogelijk niet gehaald** worden. **Over dit risico moeten heldere afspraken gemaakt worden.**

- Daarnaast is nog niet scherp of/hoe de gewenste programmering van **inrichting (m.n.van EHS)** in het MJP2 bod past. De indruk hier is dat dit ook tekort schiet, maar dat hangt natuurlijk nauw samen met de voortgang van de grondverwerving: als we veel minder kunnen verwerven, kunnen we ook veel minder inrichten.

Natte As :

- Dat is deels verweven in het bovenstaande: de grondverwervingsopgave is al opgenomen in het Venenverhaal, inrichting idem. Wat ontbreekt in het Venenverhaal is een raming van kosten voor ontsnippering en meekoppeling van functies (m.n,. recreatie en landbouw). Voor dat laatste wordt uitgegaan van inpasbaarheid in de gebiedsplannen (de Venen en NHW). Rest de ontsnipperingsopgave. Voorlopige ramingen gaan uit van een tekort van **10-12,5 miljoen** in Utrecht.
- In de eerste ILG periode voorzien we, behalve in de actief aan te pakken veenweidepolder, niet veel uitvoering, want begrenzing en grondverwerving moeten nog starten.
- Er is een **aankoopstop** is voor gronden van SBB! Dat is eerder gebeurd voor alle EHS grond (2002) in de Venen en leidde toen tot ernstige vertraging in de uitvoering. Ook nu zal dit weer funest zijn voor het grootste deel van de uitvoering in de Venen. Bijvoorbeeld Marickenland (geplande overdracht 90 ha), Demmerik (aanvullende aankopen in genoemde actieve veenweide-proces), kavelruilen rond ecologische verbindingszones, aanvullende aankopen Bovenlanden en graslanden langs de Meije. Dat zal weerstand opleveren bij grondaanbiedende partijen (NB aankoopplicht).

- **Iconen Groene Hart nationaal en internationaal op de kaart**

Opgave Icoon &marketing	Kosten	ILG 07-13	ILG 13-20	Bijdrage provincie en andere partners
Nationaal landschap: Visie en organisatieontwikkeling Groene Hart op de kaart	€ 1,7 miljoen	€ 1,6 miljoen (*ook mogelijkheden uit KIGH)*		40.000, 3Provincies 100.000 gezamenlijk voor visie en ontwikkeling organisatie
Opgave Recreatief routenetwerk	Kosten	ILG 07-13	ILG 13-20	Bijdrage provincie en andere partners
Nationaal landschap: Recreatief routenetwerk (geen onderdeel LR-netwerken)	PM Er ligt momenteel lijst wensen vanuit Ver. Deltametropool, De Venen, en ANWB	PM *(ook mogelijkheden uit KIGH/D66)*		Cofinanciering n.t.b., relevante partijen zijn VROM, gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties (o.a. ANWB), KvK, horeca, bedrijfsleven, Europese gelden

Oplossingsrichtingen

Vanuit de optiek van het Ontwikkelingsprogramma Groene Hart worden de ILG-gelden gezien als één van de bronnen van financiering (inclusief gelden nationaal landschap). Het betreft hierbij voornamelijk financiering van reeds aangegegane afspraken. Onderhandelingen over het koersdocument zullen zich dan ook voornamelijk moeten richten op bestaande plannen en afspraken. Daarmee wordt dan al een flink deel van de ambities van het Groene Hart gerealiseerd. In het gesprek met minister Veerman komen de extra ambities in het Groene Hart en ook andere financieringsbronnen aan bod. Hierbij valt te denken aan gelden uit de FES, motie Boris Dittrich, kwaliteitsimpuls groene Hart, bijdragen van grote steden, bijdrage provincies, bijdragen andere overheden en maatschappelijke organisaties, private investeringen, etc.